

JAKUB MAŘÍK
NA ULLOVĚ PRAHU
UKÁZKA Z KNIHY

24. února 1941
Hinnøya, Norsko

Olsen schoval koně a vydal se na dlouhou cestu po horském svahu, zatímco polohlasně proklínal čerstvě napadaný sníh.

Nešlo o to, že by sníh nenáviděl. Nemohli jste žít na Lofotách a nenávidět sníh. Ten byl nedílnou součástí vašeho života stejně jako slunce a moře. Sníh a Lofoty patřily k sobě a o Ullsterskelském údolí to platilo dvojnásob. Tady sníh jaro úplně ignoroval a uráčil se zmizet až v letních měsících, jen aby se vrátil ještě před podzimní rovnodenností.

Ne, Olsen ho proklínal kvůli stopám, které v něm zanechá, a kázání, které nevyhnutelně dostane od Rassiho. Příliš dobře věděl, že i když udělá vše, co mu Rassi poslední rok vtlokal do hlavy, stejně to nebude stačit. Starý veterán chyby neodpouštěl a nikdy je nepřehlédl.

Svah byl plný kamenů, za kterými zůstala tmavá místa, protože večerní sněžení po celou dobu doprovázel silný vítr. Olsen mezi nimi rychle přebíhal a dával si pozor, aby nešlapal do příliš hlubokého sněhu, kde by za ním místo stop zůstala hluboká brázda. Když konečně dorazil k Rassiho úkrytu mezi dvěma balvany, byl zadýchaný, jako by právě uběhl maraton.

Pozorovací hnízdo bylo prázdné, a protože ho obýval Rassi, nezůstala tam jediná stopa, že by tam někdy někdo byl.

Olsen znovu zaklel, ale tentokrát to byl jen nepostřehnutelně artikulovaný výdech pro případ, že by se příjemce nadávky nacházel v doslechu. Po kolenou vycouval z úkrytu, narovnal se a schovaný za balvanem si prohlížel údolí.

Stejně jako při každé letošní návštěvě ho jako první upoutala německá železnice. Černé linky kolejí se táhly napříč údolím, na nízkém dřevěném mostě přetínaly severní část jezera Litlevatnet, mizely uvnitř Ullsterskelu a na druhé straně hory kopírovaly okraj dalšího jezera Langvatnan. Kdyby Olsen vylezl na rozeklaný vrcholek hory rozdělující údolí, viděl by i její konec – německou základnu v lesích na břehu Storvatnetu, jezera s mnohonásobně větší rozlohou, než měly dohromady všechny vodní plochy v údolí.

Olsen stále nemohl pochopit, jak Němci dokázali železniční dráhu postavit tak rychle. Práce na ní začaly, když podpis na norské kapitulaci teprve zasychal, a skončily krátce před Vánoci, jako by si třetí říše chtěla její dokončení nadělit pod stromek. Na stavbu nahnali stovky zajatců, kteří dřeli dnem i nocí, a ti, kteří zničující tempo nezvládli, skončili v masovém hrobu někde u jižního konce údolí. Do nejnáročnějšího úseku, tunelu skrz Ullsterskel, se němečtí ženisté dokonce pustili dřív, než v Lødingenu položili na pražce první kolej.

Tolik práce kvůli dráze končící u hloučku budov na břehu jezera, ke kterým se odboj nedokázal ani přiblížit, natož aby zjistil, co se tam děje.

Olsen odtrhl zrak od kolejí a hledal na svahu Rassiho nový úkryt. Samozřejmě ho nenašel a veterán mu dopřál celých pět frustrujících minut, než se od dvě stě metrů vzdálené hromady kamení oddělila malá postava a mávnutím ho přivolala k sobě.

„Olsene, cos tam sakra vyváděl?“ vyštěkl na něj Rassi místo pozdravu, když k němu dorazil.

„Promenádoval ses tam jako na červeném koberci.“

Rassi byl o celou hlavu menší než Olsen, ale on i tak místo odseknutí pokorně sklonil hlavu a zamumlal: „Omlouvám se.“

„To mi bude platný, až ke mně přivedeš pluku wehrmachtu. No, co tam tak stojíš? Zalez ke mně a řekni mi, co tady děláš.“

Olsen se poslušně vměstnal do další škvíry mezi kameny. Překvapivě tam bylo dost místa, aby se tam vešli oba.

„Ragna se s vámi zkoušela spojit, a když to nešlo, poslala se zprávou mě. Nejdřív jsem šel do Grindalu, ale vesnice byla úplně prázdná. Kde jsou všichni?“

„Předminulou noc se ztratil Seip a Paulsenovi už to nevydrželi, sbalili si věci a odjeli do Kongsviky.“

„Seip zmizel?“

„Jo. Němcům už nestačí, že nám kradou psy a ovce. Našel jsem u latríny jeho kabát a jednu botu, ale po něm se slehla zem. Ti parchanti ani nemají dost slušnosti, aby nás odsud místo šikanování prostě vyhnali, když nás nechtějí mít za sousedy. Zasraní Němci a jejich sanatorium.“

Rassi si odplivl a nenávisťně se podíval na koleje na druhé straně údolí.

„Tak co mi Ragna chce?“ zeptal se.

„Němci vypravují další vlak a Ragna chce fotky pro Brity.“

Rassi zpozorněl. „A čím ji ten vlak tak zaujal?“

„Bude mít nejméně čtyři vagony a z toho dva osobní,“ odpověděl Olsen. „Snažila se dostat blíž, ale nádraží bylo plné Němců. A z pevniny jich dorazilo nejméně dalších čtyřicet.“

„A všichni jedou k Storvatnetu?“

„Vypadá to tak.“

Rassi si zamyšleně promnul knír. „Tady něco neštymuje. Sice jsem se tam nedostal blíž jak na kilometr, ale jsem si dost jistý, že ta jejich malá kasárna jsou plná. A pochybuju, že by je ubytovali ve srubech pro unavenou honoraci.“

„A proto chce mít Ragna pár fotek, až to budeme hlásit Britům.“

„Holka má recht. Jestli tam odvelí tolik pěšáků, určitě chtějí dělat něco víc než kurýrovat revma. O tom by Londýn měl vědět.“

„Možná se tam chystá nějaký hlavoun?“ navrhl Olsen.

„Že by je omrzelo alpské ovzduší? Kéž bys měl pravdu. Carlotta by se s nimi moc ráda seznámila.“ Rassi poplácal starou, ale pečlivě udržovanou pušku Carcano Modello 1891, se kterou prošel celou Velkou válku. „Kdy tudy projede?“

Olsen se podíval na hodinky. „Tak za jednu až dvě hodiny. Málem jsem strhal koně, abych to sem stihnul.“

„V tom případě doufám, že ses teple oblékl. Pojď, přesuneme se, tady nám bude zaclánět Ullsterskel. Jo, a zkus tentokrát jít trochu opatrněji, aby to nevypadalo, že tady někdo ve sněhu válel sudy.“

* * *

Vlak se nemohl rozhodnout, jestli má přijet za jednu nebo dvě hodiny, a přijel přesně za devadesát minut. Na jižním okraji údolí se nejprve objevil sloup kouře a brzy k nim dolehlo i pronikavé zahvzdání píšťaly, jako by snad v údolí žil někdo, koho by bylo potřeba vyhánět z kolejí.

Rassi jako pozorovatelnu vybral pole suti přímo naproti Ullsterskelu, odkud budou mít dobrý výhled na obě strany tunelu i na most přes zamrzlé jezero. Olsen si připravil notes a fotoaparát Leica III, dárek od přátel z Londýna, zatímco Rassi dalekohledem sledoval přibližující se vlak.

„Ragna se těsně sekla,“ zabručel. „Má pět vagonů. Sakra, nepamatuju si, že by sem někdy poslali tak dlouhý vlak. Ani když stavěli sanatorium.“

„Všechny osobní?“

„Moment.“ Rassi čekal, až vlak začne zatáčet a ukáže se mu z boku. „Ne. První je uhlák, pak tři osobní a na konci naftová cisterna. Oprava, prostřední je nákladní. Nádražáci museli být

ožralí, když je řadili. Připrav se, za chvíli budeš mít nejlepší výhled na celý vlak, než to stočí k jezeru.“

Olsen pořídil první fotku a Rassi se dalekohledem pokusil nakouknout do vagonů.

„V obou osobních vidím vojáky, ale taky spoustu prázdných lavic. Jo, mohlo by jich být tak čtyřicet, ale těžko říct, když jsou takhle roztahaní po celých vagonech.“

Vlak lehce zpomalil před mostem, který ho měl zavést do tunelu, a zapískal. Olsen rychle pořídil další tři snímky, než vlak zmizel uvnitř hory.

„Rychle, přesuň se,“ sykl na něj Rassi. „Až vyjede, vyblejskni mi ještě tu cisternu.“

Olsen se rychle odvalil stranou, vykoukl mezi kameny, namířil fotoaparát na výjezd z tunelu a čekal. Z hory se ozvalo další tlumené zapískání... a nic. Lokomotiva se na druhé straně neukázala.

„Co to, sakra?“ Rassi těkal dalekohledem mezi konci tunelu. „Kde ten parchant je?“

„Nemohl zastavit uvnitř?“

„Ani náhodou. Kdyby takhle rychlý vlak prudce zastavil, skřípání bychom slyšeli až sem. A musel by za brzdu zatáhnout pořádně, protože tunel je nanejvýš o padesát metrů delší než ten vlak.“ Rassi se lehce předklonil. „A kde je sakra kouř? Kdyby lokomotiva stála kousek před výjezdem, musel by z tunelu vycházet kouř.“

Ze sekund se staly minuty a vlak se dál schovával uvnitř Ullsterskelu.

„K čertu s tím.“ Rassi zkontroloval pušku a zvedl se. „Půjdeme se tam podívat.“

Pomalou vyrazili k tunelu, Rassi s připravenou puškou a Olsen několik kroků za ním, křečovitě svírající fotoaparát. Ani jeden se nezdržoval s opatrným našlapováním a nechávali za sebou ve sněhu hluboko brázdu. Dorazili k jezeru a obezřetně se blížili k mostu.

Tunel na ně čekal, tichý a hrozivý jako medvědí doupě.

„Já se snad zbláznil,“ hlesl Rassi, když vylezl na most a podíval se dovnitř.

Tunel byl prázdný, jasně na druhé straně viděli oblohu, hory a zamrzlou hladinu Langvatnanu. Vlak zmizel, Ullsterskel ho spolkl a beze zbytku strávil, zůstal po něm jen pach uhelného kouře.

„Kde je?“ nechápal Olsen. „Vlak se přece jen tak nevypaří.“

„Vím já?“ Rassi se tahal za knír, jako by si ho chtěl utrhnout. „Vyfoť to.“

„Co mám vyfotit?“

„Všechno!“ odsekl Rassi. „Vnitřek tunelu, že tady není nějaká zatracená tajná odbočka. A pak jdi ven a udělej mi jeden velký záběr Ullsterskelu. Chci na něm vidět umetený koleje před tunelem i ty zasněžené na druhé straně. A taky –“

„Rassi,“ přerušil ho nejistě Olsen.

„Co?!“

„Podívej se na tohle.“

Rassi se otočil a pak pohledem sledoval Olsenův prst.

Těsně za okrajem tunelu byly do stropu vytesané čtyři runy. Čtyři mléčně žhnoucí runy. Světlo lehce pulzovalo a viditelně sláblo, ale nesporně vycházelo z vytesaných symbolů.

„Jako první vyfoť tohle,“ řekl tiše Rassi. „A pospěš si, než zhasnou. Pochybuju, že nám to v Londýně někdo uvěří, ale klidně na ten tunel vyplýváme celý film, pokud je to pomůže přesvědčit.“